

Sankthans i Øster Hornum - 2024

Trine Damsgaard, Skole- og dagtilbudsleder Øster Hornum Børneunivers

Kære alle sammen.

Jeg er virkelig glad for at stå her i aften og fejre denne tradition sammen med jer alle. Jeg ved ikke, om det er en slags test, som alle nytilkomne skal igennem, det her med en bårtale, men jeg lover i hvert fald at gøre mig umage.

Jeg er blevet bedt om at tale om fællesskaber - og også lidt om sproget. Det er jeg ret glad for, for begge dele optager mig rigtig, rigtig meget.

Min første relation til Øster Hornum var, da min datter begyndte til springgymnastik. Det var en oplevelse, der viste mig, hvad en mindre landsby kan opnå, når ildsjæle brænder igennem med en ide. Tænk, at lille Øster Hornum kan gøre sig gældende inden for en sportsgren så langt – en by med blot 1000 indbyggere! Det er virkelig imponerende.

Nu er jeg så med ved bordet, når der diskuteres lokal udvikling her i byen. Her har jeg da også moret mig lidt over, at der er omkring 74 foreninger her i byen. 74! Det viser virkelig, at der er fællesskaber for alle interesser og alle aldre.

Men hvad betyder fællesskab egentlig for mig og os?

Lad mig begynde med at læse et vers for jer:

Lykken du holder i hænderne nu, den er vist egentlig min.

*Og at du lever og bærer og er, gør at jeg også kan værne om din;
denne smukkeste disciplin.*

Det er andet vers fra Per Krøis Kjærsgaards tekst til sangen "Giv os lyset tilbage", som mange af os kender fra både foreningslivet, fra skoleverden og måske især efterskolerne. Teksten i dette vers handler om, at vi ikke er noget uden hinanden. Vi er dybt afhængige af hinanden; og andre mennesker er en forudsætning for vores egen lykke.

Det er store ord. Og måske får de først rigtig værdi for os, når vi enten føler os ensomme, udsatte eller ekskluderede fra fællesskaberne omkring os?

Fællesskabets betydning:

Fællesskab er samfundets hjertet. Det er **det**, der giver os en følelse af tilhør, af at høre hjemme, at blive respekteret og forstået.

Det handler om "at være sammen om noget større", som Dansk Boldspil Union siger.

Det er en følelse af, at vi er en del af noget, der rækker ud over os selv og vores individuelle interesser, og at vores hjerter banker i takt med andres.

I den pædagogiske verden, hvor jeg jo hører hjemme, taler vi om, at vi dannes som mennesker både gennem fællesskabet og til fællesskabet. Når vi som børn og unge mødes i skolen, i fodboldklubben eller til festen hos kammeraterne, lærer vi noget om hvad der kræves for at blive en del af en gruppe.

Hvad der er acceptabelt og hvad der giver bagslag. Når de yngre borgere møder de klogere og mere livs-vise - som for eksempel forældre, bedsteforældre, naboer eller personale i skole og institutioner osv, så har de brug for at møde rollemodeller.

Men mange forskellige typer af rollemodeller - for sådan er fællesskabet også: Mangfoldigt, flerfarvet og skævt. "Danskerne findes i mange modeller", som vi synger i Ebbe Kløvedal Reichs tekst.

"Det kræver en hel landsby at opfostre et barn", lyder det i et afrikansk ordsprog.

Men det kræver både at vi giver landsbyen lov, og at landsbyen er opgaven voksen.

Mistrivsel blandt unge:

Desværre ser vi i dag mange børn og unge, der oplever mistrivsel i en sådan grad, at de mister troen på sig selv og troen på at livet overhovedet kan være godt. Ofte kan det spores tilbage til en manglende følelse af tilhørsforhold og social accept. Vi skal huske, at fællesskaberne, hvor vi kan mødes og tale sammen, er med til at skabe en følelse af tryghed og identitet. Derfor er det så vigtigt, at vi som samfund gør en indsats for at inkludere alle, især børn og unge, i vores fællesskaber. Vi må skabe rum, hvor de kan finde deres plads og føle sig hjemme. Lige nu er der for mange fællesskaber, der ikke er rummelige nok, fordi vi har en alt for fastlåst forståelse af, hvad det vil sige at være "god nok", "normal nok" eller "at passe ind".

Det gælder vist ikke kun i min lille verden - folkeskoleverdenen - men også i uddannelsessystemet, på arbejdsmarkedet og i den måde vi som samfund indretter vores fysiske, psykologiske og sociale strukturer.

Det er også i fællesskabet vi skal udfordres på fordomme, holdninger og værdier. For

hvis vi hele tiden kun udsætter os selv for mennesker vi ligner eller er enige med, så risikerer vi at gå i stå som individer. Så kommer vi til at gå rundt i bobler, hvor det, der er udenfor, bliver ligegyldigt eller måske endda noget der skal nedgøres eller bekæmpes. Det ser vi i særdeleshed online, fx i de ekko-kamre som trives på Facebook og andre sociale medier.

Sproget binder os sammen, men det kan også splitte os, hvis vi ikke er opmærksomme på, hvordan vi bruger det.

Hvis jeg skal ønske én ting for mine egne børn, som jeg tror på kan modarbejde selvsving og fordomme, så er det: Stil spørgsmål til mangt og meget - **men gør det af nysgerrighed**. Gør det for at blive klogere på den andens perspektiv. Og vær klar på, at **DU** kan have u-ret. Det er også sådan jeg leder byens Børneunivers.

Personlige refleksioner under corona:

Under corona-perioden blev vi alle mindet om, hvor hurtigt vi savner den menneskelige kontakt og det at kunne dele øjeblikke med hinanden. I min egen familie blev vi ret grebet af fællessangs-arrangementer på TV, og senere "in real life".

Der er noget helt særligt ved at synge og spille musik sammen. Det bringer os sammen i en fælles takt og med ét fælles formål. Sang og musik har en unik evne til at forene os og skabe samhørighed. Det kommer vi forhåbentlig alle til at opleve om lidt - når vi skal synge Midsommervisen. Men lad os da gøre noget mere af dét!

Symbolikken i Sankt Hans:

Om lidt skal vi tænde Sankt Hans-bålet.

Ilden er ikke kun et symbol på lys og varme, men også på fællesskabets naturkraft. Når vi står her sammen omkring bålet, kan vi tænke på, at vi, som bålet, kan sprede varme og lys omkring os. Vi kan være de ildsjæle, der holder gang i fællesskabet, både de store og de små.

Ilden har gennem menneskets udviklingshistorie været et samlingspunkt. Fra de første bål, der gav varme og beskyttelse og muliggjorde overlevelse i det ellers kolde Nord, til de store bål, vi tænder i dag for at fejre fællesskabet.

Det er spøjst at tænke på, at sproget, der er så afgørende for nærmest alt vi betragter som menneskeligt, er gjort muligt af evnen til at lave bål. Måske forklarer det den helt ur-menneskelige fascination af ilden?

For mange af os er det meditativt at se ind i en brændende ild. At kigge ind i et bål knytter os sammen med mennesker, der levede – ikke bare for en generation eller to siden – men for hundredtusindvis af år siden. De så også flammerne danse, havde også brug for varmen om vinteren, og kunne også bage eller stege deres mad over gløderne.

Eller sidde rundt om det, og fortælle historier og synge sange og på den måde overlevere myter og viden til de yngre generationer. Det vi i dag vil kalde, at bære kulturen videre - eller at danne til et fremtidigt liv.

Afslutning:

*Alt hvad vi kom for at give og få
dele og elske og slås.
Blev på et år, det vi levede på,
fællesskab fødes når JEG bli'r til OS!*

Lad os nu se bålet flamme op og minde os om, at vi er en del af noget større. At vi sammen har et ansvar for at leve i en by, hvor alle føler sig hjemme og værdsat og som en del af det STORE fællesskab.

Rigtig god Sankt Hans aften – og rigtig god sommer til jer alle!